

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznaniila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

14. X., 1909.

Sramota! — Izdajstvo!

Zadnje zasedanje deželnega zbora kranjskega naj si zapiše kranjsko učiteljstvo s črnimi črkami v zgodovino svojih že desetletja trajajočih bojov za kruh, za obstanek!

Poslanec tov. E. Gangl je stavil več nujnih predlogov, ki se tičejo ureditve službenih prejemkov kranjskega učiteljstva in katerih sprejetje bi namah uničilo neznosno bedo, ki tišči k tlom kranjsko učiteljstvo. A zgodil se je vnebovpijoč greh, zgodila se je sramota, zgodilo se je izdajstvo, kimu ga ni para na vsem širokem svetu: učitelja-poslanca Ravnika in Jaklič sta bila z ostalimi poslanci S. L. S. proti tem predlogom ter sta tako pomagala pri krvavem delu, koje klerikalna večina deželnega zbora kranjskega izmučeno, in izstradano učiteljstvo pahnila v staro bedo nazaj!

Prokletstvo na take izdajalce lastnega stanu! Tisočero solz in vzdihov, ki polnijo in pretresajo srca trpečih, naj jim leži na duši kot pekoča vest, kot plačilo črnega izdajstva!

V XV. seji deželnega zbora kranjskega dne 14. t. m. so prišli na vrsto ti-le nujni predlogi:

Nujni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

I. Deželnemu odboru se nalaga, da izdela do prihodnjega zasedanja deželnega zbora zakonski načrt o regulaciji učiteljskih plač v tem smislu, da bodo te plače enake plačam vsakokratnega XI. do VIII. činovnega reda drž. uradnikov, in sicer z ozirom na službene prejemke in pokojnino.

II. Opravilne doklade voditeljev, oziroma voditeljic naj se odmerijo za enorazrednice po 200 K, za vsako dvorazrednico pa tolikokrat po 50 K več, kolikor je razredov, oziroma paralelk.

Predlog je odkazati finančnemu odseku, ki naj o njem poroča v treh dneh.

V formalnem oziru se predlaga, naj se ta predlog po § 21. poslovnika obravnava kot nujen.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

Nujni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

I. Službena doba vsega ljudskošolskega in meščanskega učiteljstva se določa na 35 let v smislu § 56. državnega šolskega zakona iz l. 1869.

II. Provizorična in vojaška leta se uštevajo v službeni čas.

Predlog je odkazati finančnemu odseku, ki naj o njem poroča v treh dneh.

V formalnem oziru se predlaga, naj se ta predlog po § 21. poslovnika obravnava nujnim potom.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

Nujni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se nalaga, da izdela do prihodnjega zasedanja deželnega zbora zakonski načrt o uvedbi kulturnega davka, ki se raztezaj na hranilnice, zadrage in banke ter obremenjuje njih rezervne fondе v ljudskošolske namene.

Predlog je odkazati finančnemu odseku, ki naj o njem poroča v treh dneh.

V formalnem oziru se predlaga, da se naj ta predlog po § 21. poslovnika obravnava kot nujen.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

Nujni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

Deželni zbor pozivlja vlado, naj dela na to, da se sklene k § 55. državnega šolskega zakona iz l. 1869. dodatek: Kot minimalni dohodki učiteljstva na ljudskih in meščanskih šolah imajo veljati tisti dohodki, ki jih imajo pri plači in penziji državni uradniki vsakokratnega XI, X., IX. in VIII. činovnega razreda.

Predlog je odkazati finančnemu odseku, ki naj o njem poroča v treh dneh.

V formalnem oziru se predlaga, da se naj ta predlog po § 21. poslovnika obravnava kot nujen.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

Nujni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

Vlada se pozivlja, naj deluje na to, da se sprejme v državnem zboru predlog: Država pomaga deželam sanirati deželne finance na ta način, da država prevzame polovico stroškov za zdržavanje ljudskega šolstva in učiteljstva.

Predlog je odkazati finančnemu odseku, ki naj o njem poroča v treh dneh.

V formalnem oziru se predlaga, da naj se ta predlog po § 21. poslovnika obravnava kot nujen.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

Svoje predloge je Gangl obširno utemeljeval. Njegov govor priobčimo pozneje po stenografičnem zapisniku.

Prvi se je oglasil proti dr. Šusteršič, ki tiči do grla v zlatem denarju. Pravi, da vse to, kar je govoril posl. Gangl, obsega edino le tisto, s čimer se bavijo že razni odseki. (Klici: Kateri pa?) Tako o regulaciji učiteljskih plač itd. Vse bo predlagal — zrel projekt o sanaciji deželnih financ deželni odbor. Napada narodno-napredno stranko, češ, da

je v svojih predlogih sama sebi nasprotna. (Dr. Triller: Hoče štenkati! — Mit einem bösen Nachbar. —) Izjavi se proti nujnosti. Stranka ne bo glasovala za predloge in se ne udeleži več debate.

Posl. dr. Triller izjavi, da je večina zbornice gotovo že sodelovala v kakem šolskem odboru in je vsak prepričan o resnici njegovih (Ganglovih) izjavjanj glede na gmotno stanje učiteljstva. Vsak najmanjši prekoračljaj rednega proračuna ga že vrže v najhujše posledice. Dr. Šusteršič je bil svoj čas sam zato, da se stvar reši nujno, a danes je pač z iskrenim obžalovanjem treba na znanje vzeti da sta S. L. S. in njen načelnik izpremenila svoje mnenje. Tedaj so rekli, da bo S. L. S. prišla s predlogi, s katerimi se bo izboljšalo gmotno stanje učiteljstva, a sedaj! Za pošteno delo gre pošteno plačilo. Ali vžle temu še do danes ni izbrisan madež s Kranjske, da ima najslabše plačano učiteljstvo! (Dr. Šusteršič izgine iz zbornice.) Predlaga, da naj zbornica glasuje za Ganglove predloge, kolikor se tičejo hipnega izboljšanja učiteljskih razmer. Če se sprejme nujnost, naj se predlog meritorno utemeljuje le toliko, s tistega stališča, s katerega je zbornica tedaj motrila učiteljsko zadevo, ko še ni bila v njej večina S. L. S. Naj se sklene, da se oženjenim učiteljem da namesto 25 % 35 odstotne, vsem ostalim pa 25 odstotne doklade. S tem se bo storilo za najnujnejšo silo pošteno, pravično in krščansko delo.

Predlaga:

1. Vsem ljudskošolskim učiteljem in učiteljicam v deželi kranjski, katerim se je s sklepom deželnega zbora z dne 24. novembra 1905 dovolila draginska doklada v visokosti 25 % njihovih sistemizovanih stalnih temeljnih plač za čas, dokler se definitivno ne urede službeni prejemki učiteljstva na ljudskih šolah v deželi kranjski, se ta draginska doklada za isto dobo poviša za 35 % omenjenih dohodkov od 1. novembra 1909 vnaprej.

2. Vsem ostalim ljudskošolskim učiteljem in učiteljicam se dovoli od istega časa vnaprej

Čas mi zmanjkuje: Petje bom učil (jutri je tu cerkven šod) — in vroče je. Jutri po 4. uri pop. gremo v Kojsko k Sokolom. Dobro se imej, pa oprosti in — piši! Poslane stvari vrnem Ti v kratkem. Pozdrav od obeh gospe Hermine in Tebi. Da se vidimo poleti! Ali jo vreževa v Gore, kaj? Bog! Vse dobro Ti želi

Tvoj

H. Volarič.

Kozana 17./V. 90.

IV.

(Kratka vsebina: Kako ga preganja V., nadzornik.)

Dragi Janko!

Čudim se, da tako sodiš zadnji moj list! Še bolj me pa „pikaš“ s svojo „preponižno“ prošnjo, naj se ne vznemirjam, ker . . . Ti moj Bog! Bilo je drugače.

Vendar oprosti, če sem te ne hote razžalil, saj veš, da imaš v mojej osebi odkritega prijatelja. Zato me lahko umeš in zato med nama „zamere“ biti ne sme. (Imava že dovolj „zamer“ drugje.)

Kar mi pišeš glede vglasbitve „Zavezne“, vidim, imaš prav. Toda res ne drugače nego po vzoru „Slavč. speva“. Meni to ni prišlo

LISTEK.

Ob odkritju Volaričevega spomenika.

Spisal Janko Leban.

(Dalje.)

Leta 1890.

III.

(Kratka vsebina: 1. Zopet o „Zavezini“. 2. Nada, da pride v Števrjan.)

Kozana 13./V. 90.

Dragi Janko!

Oprosti, da Ti šele zdaj odgovarjam. Res, skorej mi ni bilo mogoče poprej. Veruj mi, da me je že vest pekla, ko sem dobil Tvojo dopisnico. Po drugi strani bi pa res ne vedel, kaj imam posebnega pisati.

„Zavezna“ je lepa ter zadržuje krasne misli, žal da mi mera ne vgaja, ker ni primerna (ali vsaj ne preveč pripravna), da bi jo vglasbil. Že sem se jo parkrat lotil, toda sprevidel sem, da je bolje, ako narediš drugo —

to pa le priobči (v Popotniku), jako bo ugajala. Zdi se mi, da bi bila močno primerna za nekaj „prolog“, nagovor ob kaki veselici ali zborovanju „Zaveze“.

Prosim toraj, napiši (ali če hočeš predelaj) mi „Zavezno“ a v drugi meri in s krajšimi verzji. Lepo bi bilo, da narediš le 3 košček, kakor pri tej! Oprosti in — stori! Veseli me, da dobivaš tu pa tam vsaj nekaj za delovanje Svoje. A jaz? — Želim Ti še več! Sicer je že to nekaj vredno, da lahko spraviš kak plod Svojega peresa med občinstvo. Z glasbo ne gre tako lahko. Naj pa v kotu plesni!

Radoveden sem ali obdari Popotnik poslani mu moj spis „o petji“. Delo je dobro, zato — vederemo. (Govoril sem razpravo pri zborovanji našega učit. društva, kjer so jo kolege sprejeli pohvalno.) Poslal sem tudi v Stuttgart neko kompozicijo (samospev s klavirjem) — za nagrado. Se ve, da dobi izmed morda 1000 konkurentov kdo drugi, ne pa jaz! Pa — čó, vederemo.

Z Gestrinom sva dobra znanca in prijatelja. Ravno ta teden dal mi je zvezek svojih poezij (večinoma že priobčenih), da bi zbral

kaj, kar bi se dalo vglasbiti. Bogat je, posestnik v Ljubljani (na Poljanah). Narediti ima še zadnji izpit — talent izvrsten, pisatelj dober, mlad, živ . . . Fejst fant. Pa še k pupam je prišel na učiteljske — haha!

Tehomil v Brusu — zdi se mi, da ni na pravem mestu. Ali ni bolj primeren Zvon? Ali boš le v Avberu? Kaj je z Volčami? Potrpi bo že kedaj kaj boljšega. Upaj! Tudi jaz „imam upanje“, veliko, prav veliko, da pojdem iz Kozane v Števrjan (St. Florjan). Razpisano je nadučiteljsko mesto (učiteljica je tudi tam). Juh Janez že 5 let boleha, zato najbrže ne bo imenovan. Potem dobim gotovo jaz; srečen bi bil, res, ako se to zgodi. Pomisli: 1. nadučitelj, 2. tajnik (18 fl. stalne plače mesečne), 3. organist (110 fl. stalne plače na leto), 4. stranski dokodki, 5. eno uro od Gorice in krasen kraj, 6. stanovanje in šola v gradu (5 sob, kuhinja, klet — 70 fl.) — zraven bralna soba itd., to je nekaj, kar se ne dobi vsak dan in povsod. Občina prosi zame, protekcijo tudi imam, manjka me še imenovati, potem sem „mož“. Bog daj! — Dela imam obilo: kar za dve veselici hkratu morsm skrbeti. Soproga me kmalu osreči — tem bolje.

in do iste dobe draginjska doklada 25 % njihovih sistemizovanih temeljnih plač.

Posl. grof Margheri se v imenu Nemceev izjavi v toplih besedah za nujnost predlogov.

A zgodil se je škandal, ko je deželni glavar odredil glasovanje.

Učiteljja proti — učiteljstvu.

Da, zgodil se je škandal, ki mu ga menda ni para! V XV. seji deželnega zbora kranjskega je posl. E. Gangl v sijanjem govoru poldrugo uro razpravljaj o razmerah kranjskega učiteljstva ter je razvil naravnost pretresujočo sliko bede, ki razjeda in uničuje naš učiteljski stan. Ta govor, kakor že omenjeno, priobčimo v celoti. Govoril je tudi o drugih vprašanjih, ki so tesno zvezana z regulacijo učiteljskih plač ter kazal z nepobitnimi dokazi na potrebo nujne rešitve vseh teh vprašanj. Prav tako je tudi posl. dr. Triller z energično besedo pozival večino deželnega zbora, naj ne zavlačuje rešitev tega vprašanja, v imenu Nemceev pa je posl. grof Margheri poudarjal, da moramo ob vsaki priliki kazati na nujnost rešitve učiteljskih zadev! Toda vse — bob ob steno! Vstal je dr. Šusteršič — propovednik numeriranja učiteljskih kosti! — ter kratkoma zavrnil nujnost Ganglovih predlogov! Pride glasovanje. Zdaj bi si človek mislil, da bosta za te predloge, katerih sprejetje bi bilo kranjskemu učiteljstvu v največjo korist, glasovala vsaj oba klerikalna poslanca — učiteljja, Ravnikar in Jaklič. A zgodil se je škandal: tudi oba učitelja sta bila proti koristim učiteljstva! Škandal vseh škandalov! Poslanci S. L. S., seveda tudi oba učitelja-poslanca te čedne stranke, so bili celo proti predlogu dr. Trillerja, da naj se prizna draginjska doklada vsemu učiteljstvu. — Kranjsko učiteljstvo je ostalo zopet praznih rok; staro trpljenje je njegov delež. Za to se naj učiteljstvo zahvali prijateljici učiteljstva — S. L. S. — zahvali pa naj se tudi svojima vrlima tovarišema, učitelju Ravnikarju in Jakliču! Sramota takim ljudem! —

Toda sramote še ni bilo dovolj! — Sedaj pride na vrsto

Nujni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se nalaga, da izdela do prihodnjega zasedanja deželnega zbora zakonski načrt volilne reforme za deželni zbor kranjski, ki naj sloni na principu enakosti, direktnosti, tajnosti in splošnosti, in sicer na proporcionalnem sistemu.

Predlog je odkazati ustavnemu odseku, ki naj o njem poroča v treh dneh.

V formalnem oziru se predlaga, da naj se ta predlog po § 21. poslovnika obravnava nujnim potom.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

Šlo je tu za koristi ljudstva, zlasti delavstva. Toda tudi ta nujnost je bila odklonjena s klerikalnimi glasovi in oba klerikalna učitelja-poslanca imata tudi del tiste zasluge, da ostanejo široke plasti našega ljudstva še nadalje — brezpravna masa! Prav je vzkliknil poslanec Gangl: „Delavstvo je doživelo v tej zbornici svoj drugi Sedan!“

A to še ni vse! Mera sramote, mera izdajstva še ni polna! V XIV. seji je razpravljaj deželni zbor o poročilu šolskega odseka glede načrta novega zakona o šolskem nadzorstvu.

Šolniki proti — sebi!

Posl. E. Gangl je v specialni debati o poročilu šolskega odseka glede načrta novega zakona o šolskem nadzorstvu stavil poleg 14 izpreminjavalnih predlogov tudi tri resolucije. O generalni in specialni debati bomo še poročali, ko dobimo stenografski zapisnik v roke. — Ganglove resolucije se glase:

I. Vlada se pozivlja, naj določi vsakemu okr. šol. nadzorniku pisarniško moč, ki naj po njegovih navodilih opravlja pisarniške posle, da ostane nadzorniku za glavno njegovo poslovanje dovolj časa.

II. Šolskemu odseku se naroča, da izpremeni § 39. tega novega zakona v tem smislu, da voli učiteljstvo samo o svoje zastopnike v deželni šolski svet. (In sicer ljudsko-šolsko dva, srednješolsko enega.)

III. Vlada se pozivlja, da odkaze personalni referat samo deželnim šolskim nadzornikom.

Ko je stavil deželni glavar te resolucije na glasovanje, so — čudom se čudimo! — obsedeli gospodje poslanci S. L. S., ki so učiteljskega stanu (Jare, Jaklič, Ravnikar) in odborniki „Slomškove Zveze“ in seveda vsi drugi poslanci iste stranke. Resolucije je posl. Gangl utemeljil tako, da je njih opravičenost jasna kot beli dan: kdor temu ne verjame, naj vpraša kakega liberalnega ali klerikalnega okrajnega šolskega nadzornika, ako ni opravičena zahteva po olajšanju njegovega pisarskega — ne samo pisarniškega! — dela; naj vpraša vse učiteljstvo, ako se ne vjema z zahtevo, da si voli samo o svoje zastopnike v deželni šolski svet; končno naj vpraša vsakega živega človeka, ni li bolje, da opravljajo osebni referat deželni šolski nadzorniki, ne pa — vitez Kaltenegger! — Toda Jare, Jaklič, Ravnikar so bili proti resolucijam Gangla! Šolniki proti — sebi! Najbrže je zabičal Kaltenegger to, da morajo biti lepo pridni, četudi so sicer v srcu za to, kar odgovarja načelu pravičnosti! No politična morala je tako močna tudi pri klerikalnih šolnikih, ki stavljajo očitvene koristi vsega učiteljstva — srednješolskega in ljudskošolskega — za svojo politično strast! — Da bodo okrajni šolski nadzorniki še nadalje v prvi vrsti pisarji, naj se zahvalijo S. L. S., pravzaprav je pa vse to zasluga „šolnikov“ Jarca, Jakliča in Ravnikarja, ki nimajo toliko vpliva v svoji stranki, da bi jo prepričali o tem, kaj bi bilo res vsemu učiteljstvu v korist! Žalostni šolniki! Bržkone bo še treba govoriti o tem žalostnem dejstvu. A učiteljstvo — tako srednješolsko kakor ljudskošolsko — mora priznati, da se je posl. Gangl zavzel za njegove najopravičenejše koristi, „šolniki“ S. L. S. pa so bili proti! Resnici na ljubo javljamo, kar se nam poroča z verodostojne strani, da je poslanec Ravnikar glasoval za III. resolucijo poslanca Gangla.

Tako je doigrana ta žalostna klerikalna igra z najvitalnejšimi interesi učiteljstva. Ravnikar, Jaklič, kako se še upata med učiteljstvo?!

Zvestim Slomškarjem.

(Dodatek k „Resni besedi“.)

„Kje naj se zdaj pritožimo, kje naj iščemo zaslombe?...“ Tako kliče „Liga X.“ v 10.

številki „Slovenskega Učitelja“. Ni težko odgovoriti. Za ušesa primite svojega dičnega predsednika Jakliča in odbornika Ravnikarja.

Ta dva Vam morata dati jasen odgovor, zakaj nista glasovala za draginjsko doklado vsemu učiteljstvu. Pri običajnem božičnem zborovanju ju postavite na zatožno klop, potem pa proč z njima, ker ona nimata srca za sotrpina! Sramovati bi se morali takih voditeljev in če niste že popolnoma slepo orodje v rokah S. L. S., potem se otrešite teh dveh zatiralcev svojega stanu! Vzdihovalje in tarnanje po toči ne bo hasnilo vam, še manj se bodo zmenili za to vaši poslanci, ki nimajo sre za one, ki so „v sili tudi silni“. Pokažite, da ste možje, ne pa analfabeti, ki jih vleče že vsak lemenatar čez drn in strn! „Kdor ni z nami, ta je zoper nas.“ Po tem klerikalnem geslu se ravnajte! Ni vraga, da se vas — delavnih in zglednih bojnikov — ne vstrašita slavna voditelja in vplivata na svoje tovariše — poslance, da se vas — in po vas tudi nas grešnikov — usmilijo. Ker ste pa tako neustrašeno pokazali svojo jezico v „Resni besedi“, zato pričakujemo, da ne boste požirali obljub, s katerimi vas bodo tolažili nadebudni kaplani. Sicer pa mislimo, da boste osrečeni z obljubami in celo pomagali udrihati čez tovariša Gangla, ki je napel vse moči, da bi dobili kak poboljšek. Veselite se obljub in mislite na nas, kako sodbo imamo o vaših poslancih Jakliču in Ravnikarju!

Lex Jaklič-Ravnikar.

Primera.

Poznamo Slomškarja, ki ima na dan 4 K 80 h plače. Ima ženo in devet otrok. Mož se je razjokal, ko je bral, da so klerikale, med njimi generala Slomškarjev — Jaklič in Ravnikar, brezsrčno glasovala proti Ganglovim predlogom in celo proti 25 %, oziroma 35 % dokladi. Poznamo tudi Slomškarja, ki se baha, da ima 50 K dohodkov na dan. Ta se ni imel povoda razjokati, ker je ta Slomškar slučajno — Jaklič!

„Neustrašeno idite naprej — za vami stoji slovensko ljudstvo,“ tako je pisal Šusteršič Slomškarjem na Brezje. Pri glasovanju za 25 odstotno doklado pa si je mislil Šusteršič: „Neustrašeno počakajte malo — za vami stoji slovensko ljudstvo, ki vam ne bo kronice štel, pač pa kosti preštelo.“ — Oj, vi romarji, kako vas vlečejo vaši voditelji!

Tovariš in tovarišica!

Prosim, svinečnik v roke in izračuni sledeče: Moja mesečna plača je ... K ... h. Ako računim 25 % ali za oženjene 10 %, mi gre mesečno še ... K ... h. Tega poviška pa ne dobim, ker sede v deželnem zboru v večini taki poslanci, ki so izvoljeni na krščansko-katoliški podlagi, ker sta med temi poslanci tudi učitelja Jaklič in Ravnikar ter profesor Jare, katerih zadnja dva sta očitno glasovala tako, da ne zaslužim za svoje delo zgoraj omenjenega poviška.

Vsak človek je naš bližnji, tembolj bližnji si moramo biti tovariši. Povej mi, kakšen bližnji in še bolj, kakšen tovariš je to, ki mi odje priboljšek k uborni plači? Izprašaj svojo vest, ali bi ti mogel kot kristjan in tovariš odjesti

okrog 800 tovarišem in tovarišicam, katerih mnogi resnično stradajo, njim od poštenih ljudi-poslancev priznani priboljšek!? In če ti bo tak kristjan-tovariš deklamoval, da je on pravi krščanski katoličan, ali se ti ne bo zdelo tako deklamovanje profanacija krščanstva? Ali bi se moglo boljše definirati: Kaj je hinavstvo in laž? Ali ni bil Elijalt bolj pošten, ko je izdal svoje — v smrt, kakor taki, ki izdajajo svoje — v bedo in glad? Premotivaj poglavje o plačanih ali prodanih dušah! Judež se je obesil po izdajstvu Krista, sv. Peter se je razjokal, ko je zatajil svojega Učenika, a oni, ki so ti odjedli pošteno zasluženi kosček kruha, oni bodo cinično govorili otopelim ljudem (morda tudi tebi), da se potegujejo za koristi svojih bližnjih! Taka je zvestoba in kristjanstvo tistih, ki jih loči križ od nas! To je s tem dokazano!

Resna beseda „Slovenskega Učitelja“.

Preden se je zgodil škandal v deželnem zboru, je pisal „Slovenski Učitelj“, glasilo „Slomškove Zveze“, tako-le: „Dosti dolgo že trkamo, predolgo že trpimo. Čas je že vendar, da se otrnejo solze skrbnih učiteljskih soprog, ki ne morejo preskrbeti svojih dragih otrok. Kaj pa naj rečejo tisti naši tovariši, ki so po krivici prikrajšani vsled izjemne in naravnost neumljive postave o draginjski dokladi? Kje drugod bi trpeli postavo, ki enakotrpčim, enakodelavnim učiteljskim močem reže neprijetno divergentne kose kruha?! Ali bo ta „unicum“ postave še dalje mučil in dražil slovensko učiteljstvo? Pozivamo zlasti tiste može, ki so zakrivali to nesrečno kuriozitetu, naj jo čimprej popravijo. (Op. uredništva: „Slov. Učitelj“ je pozabil povedati, da je bil ta mož dr. Šusteršič!) Potrpeli smo dosti dolgo, tolažili smo se z upi, požirali smo obljube in same obljube, zdaj naj pridejo dejanja, če ne, bomo tudi mi, ki čutimo in živimo, delamo in trpimo s S. L. S., svoje ravnanje umerili po plačilu, ki se nam daje.“

Tako je pisal „Slov. Učitelj“ pred katastrofo; kako bo pisal po katastrofi? Trpimo dalje, tolažimo se z upi! —

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca septembra K 184.441.27.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Blamaža celjskega okrajnega šolskega sveta.

Pod tem naslovom piše prijatelj šole v „Narodnem Dnevniku“: Kakor je bilo pričakovati, je deželni šolski svet v Gradcu razveljavil sklep okrajnega šolskega sveta celjskega, s ka-

Dalje v prilogi.

„napreč“; žal, da je zdaj prekasno, a le za zdaj. Pesem ostane veljavna tudi v bodočnosti in za prihodnje zborovanje bode se že prepevala. Časa je dovolj, zato se je lotim pozneje kedaj.

Želim Ti vspeha pri družbi sv. Mohora. Ti še dobiš kak petak, a jaz nič! Glasbena matica tudi letos ne izda nič mojega — ni denarja. (Za Medvedove „latinske“ Marijine pesmi jih imajo dovolj!) O Slovenci!

Nadzornik, kakor veš, je moj nasprotnik. Zaradi šole mi ne more kaj očitati, o mojem življenju pa še manj. In vendar išče povsod „dlak v jajci“, da bi me kako oškodoval. V m. decembru l. l. bil sem po neumnosti zatožen, na to sem se pri njem tudi ustmeno opravičeval. Letos (20./V.) pride k meni, zahteval je pa, naj se zopet pisмено opravičujem. Čuj, dvakrat po 7 mesecih in za ničvredne stvari! Zdaj molčim, ker nočem razdraževati duhov — zaradi št. Ferjana. V četrtek bo seja: če dobim omenjeno mesto bom molčal — sicer se z nadz. drugače pogledava. Pravica na dan!

Očital mi je o tej priliki tudi, kar si pisal v Edinosti lani o Kozani in o meni. Te-

pec! Ker pa misliš prositi sem ali celo v Kozano — če bi jaz šel proč, povem Ti, ne bo nič! Ljudstvo bi že bilo za Te a nadzornik Te „ne more“. Razumeš? Sklepaj, sodi. Bog Ti daj več sreče drugod. Nadejam se, da bo potem bolje, če glavar vaš odide. L. osobno dobro poznam. „Die berühmte“ Č. bila je njegova ljubica — revež jo je strastno ljubil. Kako se vse spreminja!

V Cerovem smo se v nedeljo dobro zabavali. Meni je prišla teden dni poprej uradna prepoved, da ne smem sodelovati ne za ne pri „Besedi“, ančes „učitelju dolžnost je ljudstvo poučevati in voditi k treznosti“. A jaz? — Dne 22. t. m. pojdemo pa v Mirnik k Jezovi veselici.

Franica povila je v petek (18. t. m.) ob 2 1/2. zjutraj čvrstega dečka. Zdravi smo vsi; enako želimo Tebi i soprog, koja oba srečno pozdravljam.

Tvoj

H. Volarič.

Kozana 14./6. 90.

Leta 1891.

L.
(Kratka vsebina: „Po učiteljsko“ se mi godi. 2. Nanovo izdane „skladbe“. 3. Cavalleria rusticana. 4. Pri pesniku Gregorčiču. 5. 3krat prosil stran, tudi na Barje. 6. Zopet nadzornik V.)

Dragi Janko!

Vendar! — porečeš, dobiš moj list. Dobro vem, da večkrat misliš, kaj neki pomeni moj molk. Veš — nekaj lenoba, nekaj opravila, nekaj pa odlašanje, to je uzrok, da Ti nisem pisal. Saj posebnega tudi ni. Pri meni je vse po starem in po učiteljsko; Marsikaj dobrega in prijetnega, a tudi mnogo grenkosti in sitnosti.

Po dolgem „semintje-pisanji“ sem končno dobil od Blaznika svoje skladbe. En zvezek Ti pošljem kot prijatelju. Prosim pa, da ne pišeš o njem ocene, ker mislim in pričakujem iz drugih peres „rešetarja“. Tvoja kritika — kot prijatelja — bi ne imela pravega vspeha. Nadejam se pa, da bodo pesmi v obče ugajale. Piši mi, kaj misliš Ti o posameznih, zanimala me bo Tvoja sodba. Naročil ni veliko, toda pošiljam le takim, kjer se mi zdi, da vzamejo in — plačajo. Saj veš, kako je! Upam pa, da ne bo izgube. Ako se

to zgodi, tedaj izdam tje spomladi kaj drugega izmed svoje zbirke, ki ni majhna, kakor Ti je znano.

O počitnicah bil sem 12 dni v Kobarižu zaradi Jekšetove „zlate maše“. Morda si čital v N. Soči o tem. Ali imaš N. Sočo? Tudi sem napravil nekaj dni s pohajanjem po Vipavskem in o času razstave. Razstava bila je razmeroma jako krasna. To Ti je bilo one dni prijetno življenje v Gorici. Šel sem poslušat tudi Mascagnijevo „Cavallerio rusticano“. Lepo, dasi „ajnfah“ delo. Godba in igralci so prav dobro izpolnjevali svoje vloge. Čital sem, da nameravajo odpreti ljubljansko gledališče s to opero. To bo res zanimivo.

Bil sem tudi pri pesniku Gregorčiču — nesel sem mu 1 iztis. Bil je zadovoljen in vesel — se ve zabavala sva se izvrstno. Šolo sem začel 10. oktobra. Letos sem 3krat prosil proč — za man. Obljub imam veliko, toda vederemo! Tudi na Barje — pri Ljubljani — sem prosil, pa še nič ne vem, kako bo. Sprva sva nameravala s pesnikom, da bi me priporočil pri tamošnjih veljaki in v odločilnih krogih, a potem sva to opustila, ker so marsikateri tuk. veljaki odsvetovali, da